

Social Work & Education

©SW&E. 2024

УДК: 364-3:061.1(100):005.53]:364-787.2-054.73(477)

DOI: 10.25128/2520-6230.24.3.5

Віктор ЛЯХ,

президент Фонду Східна Європа,

м. Київ, Україна;

vliakh@eef.org.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-7159-4212>**Аліна ДУЛЯ,**

доктор філософії за спеціальністю

231 Соціальна робота, старший

викладач кафедри соціальної

педагогіки та соціальної роботи,

Факультет психології, соціальної

роботи та спеціальної освіти

Київського столичного

університету імені Бориса

Грінченка, м. Київ, Україна;

a.dulia@kubg.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9067-4820>**Статус статті:***Отримано: серпень 02, 2024**1-ше рецензування: серпень 21, 2024**Прийнято: вересень 30, 2024*

Лях, В., Дуля, А. (2024). Проектна діяльність міжнародної благодійної організації «Фонд Східна Європа» із соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб. *Social Work and Education*, Vol. 11, No. 3. pp. 360-372. DOI: 10.25128/2520-6230.24.3.5

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ БЛАГОДІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ФОНД СХІДНА ЄВРОПА» ІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

Анотація. Проектна діяльність громадських організацій в Україні відіграє важливу роль у наданні соціальної підтримки внутрішньо переміщеним особам. Вона не тільки розвиває сильне громадянське суспільство, але й вирішує низку соціальних проблем цієї групи отримувачів соціальних послуг. Громадські організації в межах проектної діяльності сприяють підтримці психологічного стану внутрішньо переміщених осіб та їх адаптації до нових умов; допомагають у відстоюванні їхніх прав, вирішенні правових питань та отриманні доступу до юридичної допомоги; сприяють усвідомленню громадськістю проблем, з якими зіштовхуються ВПО, та підтримують вирішення цих питань на рівні суспільства загалом.

У статті авторами на основі досвіду Фонду Східна Європа виокремлено найбільш масштабні програми/проекти щодо соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб. Визначено зміст проектної діяльності та розкрито її основні напрямки щодо соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб, а саме: створення комфортних житлових умов в центрах тимчасового перебування для внутрішньо переміщених осіб; надання соціальної, психологічної, юридичної, підтримки та гуманітарної допомоги; сприяння в соціальній адаптації та інтеграції внутрішньо переміщених осіб до нових умов життя; розвиток та посилення фінансової, інформаційної та організаційної спроможності організацій громадянського суспільства щодо соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб; підтримка представників організацій громадянського суспільства та ЗМІ під час релокації; розроблення онлайн-курсів та тренінгових програм для внутрішньо переміщених осіб, приймаючих громад, переміщених активістів, організацій громадянського суспільства, органів влади; менторський супровід у різних сферах; розвиток електронних послуг та електронної демократії на національному та регіональному рівнях для покращення якості життя українців.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, проектна діяльність, програма, проєкт, громадські організації, організації громадянського суспільства, соціальна підтримка.

ВСТУП

Воєнні дії на території України призвели до вимушених внутрішніх міграційних процесів. Із території проведення бойових дій у пошуках безпечного перебування виїхала значна кількість населення України. За оцінками Міжнародної організації з міграції, станом на квітень 2024 року, фактична чисельність внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) в Україні складає 3 548 000 осіб, які потребують соціальної допомоги та підтримки (Звіт про внутрішнє переміщення населення..., 2024). Український громадський сектор швидко відреагував на проблеми, які спричинила війна, і включився у їхнє вирішення, в основному, шляхом проектних ініціатив. Проектна діяльність громадських організацій (далі – ГО) в Україні відіграє важливу роль у наданні соціальної підтримки ВПО. ГО забезпечують допомогу в усуненні таких проблем, як доступ до житла, медичної допомоги, освіти та зайнятості. Вони сприяють підтримці психологічного стану ВПО та їх адаптації до нових умов; допомагають у відстоюванні їхніх прав, вирішенні правових питань й отриманні доступу до юридичної допомоги. Також вони сприяють усвідомленню громадськістю проблем, з якими зіштовхуються ВПО, та підтримують вирішення цих питань на рівні суспільства в цілому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вивчаючи питання соціальної роботи з ВПО, більшість авторів (К. Недря, В. Нікітіна, Т. Семигіна, О. Столярик, І. Трубавіна, О. Чередниченко) стверджують, що соціальна робота, як дієва служба допомоги, повинна надавати соціальні послуги, які спрямовані на соціальні гарантії якості життя ВПО, однак ресурси надання соціальних послуг для задоволення базових потреб даної групи отримувачів соціальних послуг та громади є обмеженим (Недря, Трубавіна та Чередниченко, 2022). У своїх наукових доробках А. Дуля, В. Лютий зазначають, що активна участь недержавних організацій у представництві інтересів ВПО, можлива через соціальні ініціативи, адвокаційні кампанії та проекту діяльність, яка спрямована на забезпечення прав та задоволення потреб ВПО (Дуля та Лютий, 2023). Роль громадських організацій у соціальній підтримці ВПО є предметом наукового пошуку В. Ляха, Х. Ляхович, А. Спіріна, Л. Тимків. Вивчаючи питання соціальної підтримки ВПО громадськими організаціями В. Лях стверджував, що вирішення проблем спричинених війною, в тому числі проблем ВПО, можливе через розроблення та впровадження соціальних проектів (Лях, 2024).

МЕТА І ЗАВДАННЯ

Мета – проаналізувати досвід проектної діяльності Міжнародної благодійної організації «Фонд Східна Європа» (далі ФСЄ) з ВПО. Для цього вирішувались такі завдання: 1) здійснити аналіз базових понять дослідження, розкрити їх сутність; 2) схарактеризувати основні програми/проекти ФСЄ щодо соціальної підтримки ВПО; 3) визначити зміст проектної діяльності та розкрити її основні напрямки щодо соціальної підтримки ВПО.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Із початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну спостерігається тенденція до зростання кількості ГО, які активно беруть на себе ініціативу соціальної підтримки ВПО через проєктну діяльність. Розглядаючи зміст поняття «проєктна діяльність» Р. Хренова-Шимкіна стверджувала, що це процес, який включає послідовне виконання заходів, об'єднаних спільною метою, які мають чітко визначені початок і завершення реалізації й у результаті виконання яких буде створено нові блага, корисні для певної громади чи суспільства у цілому. Вона акцентувала увагу на тому, що проєктна діяльність має ряд ознак, серед яких ключовими є: регламентація (обмеженість у часі), відповідність запитам громади, спрямованість на розвиток територіальної одиниці та відкритість (Хренова-Шимкіна, 2020).

Проєктна діяльність є важливим аспектом діяльності ГО України. Реалізуючи соціальні проєкти і програми ГО не тільки розвивають сильне громадянське суспільство, але й вирішують низку соціальних проблем місцевих громад, вразливих категорій населення, підвищують якість життя населення і окремих груп, які перебувають у складних життєвих обставинах, стимулюють розвиток волонтерського руху, соціальну активність громадян та є повноправними суб'єктами соціальної роботи (Лях, 2024).

Наведемо одну із найкращих практик ГО, що реалізує широкий спектр проєктних ініціатив із соціальної підтримки ВПО. ФСЄ є одним із лідерів громадського сектору в Україні, реалізувавши понад 100 програм/проєктів різного масштабу, тривалості та складності. Основними завданнями фонду є: сильне та активне громадянське суспільство; ефективне та демократичне врядування на всіх рівнях; інституційний розвиток організацій громадянського суспільства (далі – ОГС) та органів влади (Фонд Східна Європа, 2024).

Проаналізувавши діяльність ФСЄ, ми визначили, що проєктна діяльність щодо соціальної підтримки ВПО у цій організації забезпечується шістьма масштабними програмами/проєктами, які включають в себе різноманітні гранти, соціальні ініціативи та проєкти менші за тривалістю, що зведено у таблиці 1.

Одними із цікавих практик реалізації проєктної діяльності ФСЄ є програма «Стійкість», яка реалізується у двох напрямках: грантовий компонент для ГО та медіа; посилення стійкості через освітні ініціативи.

Грантовий компонент для ГО та медіа передбачає підтримку для представників ОГС та ЗМІ, а також членів їхніх сімей під час релокації з регіонів, охоплених бойовими діями, а також забезпечення життєдіяльності на новому місці; гранти для представників ЗМІ, що мають статус ГО, для забезпечення їхньої роботи: покриття зарплатного фонду, кошти на закупівлю необхідного обладнання для роботи редакцій та виготовлення контенту, захисту даних, психологічну підтримку та інше; підтримку організацій, що створюють коворкінги й простори для роботи вимушено переміщених представників ГО та ЗМІ (Програма «Стійкість», 2024).

Таблиця 1. Зміст програм/проектів Фонду Східна Європа щодо соціальної підтримки ВПО

Назва	Мета	Компоненти проекту	Шляхи реалізації
Програма «Стойкість»	посилення ОГС, окремих активістів та медіа України, що постраждали від війни	грантовий компонент для ГО та медіа	- підтримка для представників ОГС та ЗМІ під час релокації - гранти для представників ЗМІ - підтримка ГО, що створюють коворкінги та простори для ВПО
		посилення стійкості через освітні ініціативи	- розроблення онлайн-курсів - тренінгова програма з менторською підтримкою для переміщених активістів та ОГС - методичні матеріали та воркшопи
Програма «Спроможні та сильні»	посилення роботи ГО та ефективність проектів, які здійснюють соціальну підтримку ВПО	надання грантів	- фінансова підтримка ГО, які працюють з ВПО
		підвищення інституційної спроможності	- тренінги та менторський супровід у різних сферах
		грантовий компонент	- забезпечення коштами притулків для ВПО
		тренінговий компонент	- розробка онлайн-тренінгів - групи підтримки для ВПО
Проект «Фенікс»: Сильна Україна під час війни	надання грантів ОГС для реалізації проектів, створення корисних технологічних рішень	тренінгова онлайн-програма	- серія інформаційних заходів та розробка трьох онлайн-курсів
		акселераційна програма	- надання фінансування та менторської підтримки для реалізації civic tech інструментів
		програма грантової	- конкурси грантової

		підтримки громадських ініціатив	підтримки для проєктів - гранти для інституційної підтримки
Програма «Шелтер»	забезпечення ВПО прихистком і всім необхідним для життя у більш безпечних областях України	облаштування прихистків	- створення комфортних житлових умов в центрах тимчасового перебування
		психологічна допомога	- надання грантів ГО для здійснення професійної психологічної підтримки ВПО
		розподілення товарів	- надання продуктових наборів та непродовольчих товарів
		доставка гуманітарної допомоги	- транспортування та розподілення вантажів з гуманітарною допомогою у межах країни
Програма «Разом заради підтримки»	надання допомоги постраждалим від війни українцям	розповсюдження наборів допомоги ВПО	- надання гігієнічних наборів, сільськогосподарського інвентарю, наборів непродовольчих товарів та будівельних інструментів
		облаштування укриттів у навчальних закладах	- ремонт та облаштування укриттів, які будуть придатними та комфортними
		зміцнення спроможностей партнерських ОГС	- забезпечення 40 годинами наставництва
Програма «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади»	розвиток електронних послуг та електронної демократії на національному та регіональному рівнях	електронні послуги	- зручні та прозорі публічні онлайн-послуги для громадян і бізнесу
		електронна демократія	- національна платформа електронної демократії e-DEM - платформа Дія.Цифрова освіта - чат-бот для ВПО

			- платформа Взаємодія
		цифровізація регіонів	- платформа Дія.Цифрова громада - платформа СВОЇ - мобільні валізки - IVR (розумний кол-центр)
		розвиток соціальних ініціатив	- центри активності громадян - коворкінг-зона для ВПО у Дніпрі

Джерело: складено авторами самостійно

До прикладу дієвої реалізації цього компоненту можна віднести фінансову та менторську підтримку ГО «Клуб рибалок України – Юей Фішинг Клуб». Завдяки грантовій підтримці дана організація евакуювалась із зони бойових дій та розпочала свою діяльність у Хмельницьку. Також завдяки допомозі та підтримці ГО започаткувала проєкт «ТатоХаб», який став гуманітарним штабом допомоги ВПО; налагодила комунікацію з місцевою владою; увійшла в ініціативну групу зі створення ради ВПО. Також вона надає кризові та юридичні консультації; проводить психологічні тренінги, індивідуальні та сімейні консультації для ВПО; арттерапевтичні заняття; влаштовує екскурсії та виїзні табори, щоб згуртувати сімей ВПО; проводить майстер-класи, психологічні тренінги в ігровій формі для дітей ВПО; допомагає ВПО адаптуватися до нових умов, знайти друзів, знизити рівень стресу та покращити психологічний стан (Гуманітарний штаб... , 2024).

Напрямок посилення стійкості через освітні ініціативи реалізується шляхом розроблення: онлайн-курсів, тренінгової програми з менторською підтримкою для переміщених активістів та ОГС; методичних матеріалів та воркшопів для представників громад, що приймають ВПО.

Онлайн-курси розробляються на актуальні теми для ефективної роботи й підвищення стійкості ОГС і журналістів в умовах війни та повоєнного часу. Основні теми: релокування вимушено переміщених ГО й аспекти, що важливо врахувати при цьому; як створити нову ГО в Україні; особиста безпека переміщених активістів і журналістів, боротьба з дезінформацією, розвиток навичок із подолання конфліктів та побудови зв'язків (Активні програми, 2024).

Також в межах цього компоненту розроблено курс для громад про роботу з ВПО, що розміщений на освітній онлайн-платформі Зрозуміло! Він розкриває такі питання як: вивчати потреби ВПО за допомогою різних методів; налагоджувати комунікацію; інтегрувати нових мешканців у громаду та залучати до її розвитку; створювати тривалу підтримку ВПО через місцеві бюджетні програми (Фонд Східна Європа, 2024)

У межах тренінгової програми з менторською підтримкою для переміщених активістів та ОГС фахівцями Фонду проводяться тренінги про адаптивне управління ОГС, планування проєктів із надання допомоги й відновлення в умовах воєнного стану та поствоєнного часу, розвиток комунікаційних навичок, використання інструментів електронної демократії та громадських технологій, роботу з волонтерами, емоційну підтримку під час роботи в стресовому стані, інклюзивне програмування, розроблення дорожньої карти переорієнтації ОГС для роботи в нових умовах (Програма «Стійкість», 2024).

Із метою посилення взаємодії між органами місцевого самоврядування, ВПО та ГО, у тому числі релокованими для представників органів місцевого самоврядування розроблено навчальну програму «Разом вдома: сильна громада, ефективна адаптація ВПО». У межах цієї програми учасники мають змогу: дослідити потреби і проблеми своєї територіальної громади, що виникли чи загострились внаслідок повномасштабного вторгнення; взяти участь у навчальних заходах (воркшопах), де будуть представники органів місцевого самоврядування, ГО, ВПО, експерти; обміняти досвідом, кейсами з представниками інших громад і областей; виробити спільні методичні матеріали, щоб сприяти посиленню інтеграції ВПО в життя громади і налагодити стійке партнерство між ВПО, владою та місцевою громадськістю (Підтримаємо громади... , 2024).

Також в межах цього компоненту розроблено посібник «Порадник з інтеграції внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади», який покликаний допомогти органам місцевої влади краще розуміти виклики та можливості, що виникають у зв'язку зі змінами у складі громади. У ньому йдеться про методи та інструменти виявлення потреб різних груп, джерела даних, особливості збирання, верифікації та аналізу інформації, створення сталих програм підтримки ВПО, ефективні способи комунікації місцевої влади громади з ВПО, а також те, як будувати успішне партнерство між громадами для підтримання та інтеграції ВПО (Порадник з інтеграції ВПО для громад, 2024).

Із метою посилення роботи ГО та ефективності проєктів, що реалізуються у межах соціальної підтримки ВПО, ФСС упроваджує програму «Спроможні та сильні». Реалізація програми передбачала дві фази. На першій фазі реалізовувались такі напрямки як: надання грантів для ГО, які працюють з особами, які постраждали від війни, в тому числі з ВПО; підвищення інституційної спроможності. Друга фаза програми складається із грантового та тренінгового компоненту для громадських організацій. Тренінговий компонент реалізується через Освітню онлайн-платформа Зрозуміло!. Грантовий компонент спрямований на забезпечення притулків коштами для оплати роботи персоналу та облаштування усім необхідним для життя ВПО. Одним із прикладів реалізації грантового компоненту цього проєкту є прихистки для жінок-ВПО, які функціонують в межах діяльності Львівської громадської організації «Центр «Жіночі перспективи». Наразі, працюють 7 прихистків у різних р-нах Львова, де мешкають здебільшого мами з дітьми віком від місяця до 18 років. Тривалість проживання у прихистках до трьох місяців. Прихистки забезпечені всім необхідним для відчуття безпеки й комфорту людей, які потребують можливості заспокоїтись і налаштуватись на інше життя. Фахівці прихистків надають жінкам-

ВПО психологічну підтримку, проводять антистресові, релаксаційні тренінги, групові заняття з фізичної реабілітації, допомагають з пошуком і влаштуванням на роботу, долучають до волонтерської та соціально активної діяльності. Для дітей, які проживають у прихистках проводяться майстер-класи, арттерапевтичні групи та спортивні командні ігри (Активні програми, 2024).

Після повномасштабного вторгнення, особливо зросла потреба у психологічній підтримці українців, тому в межах реалізації проекту «Спроможні та сильні» розпочали діяльність групи підтримки для ВПО, членів приймаючих громад, волонтерів і членів сімей військовослужбовців. В результаті участі у групах підтримки українці отримують відчуття опори та можливість поділитись своїми почуттями та переживаннями і бути почутими. Групи підтримки функціонують у 10 областях України: Донецькій, Харківській, Київській, Дніпропетровській, Вінницькій, Львівській, Івано-Франківській, Рівненській, Чернівецькій та Закарпатській (Фонд Східна Європа, 2024).

З метою підтримки ОГС для протидії наслідкам війни та роботи з ВПО ФСЕ реалізується проєкт «Фенікс»: Сильна Україна під час війни. Основними завданнями проєкту є: реагування на виклики, з якими стикаються місцеві ОГС у роботі з потребами ВПО, та їхній комунікації з місцевою владою; покращення стійкості громад, які приймають ВПО та переселених підприємців; розвиток організаційної спроможності ГО та покращення їхньої ефективності через рішення civic tech (громадські технології); надання можливості для навчання та підвищення кваліфікації ОГС та ВПО через нові онлайн-курси на платформі «Зрозуміло!» та гранти для інституційного розвитку. Проєкт складається із таких компонентів, як: тренінгова онлайн-програма, акселераційна програма, програма грантової підтримки громадських ініціатив. Тренінгова онлайн-програма спрямована на підвищення професійних компетенцій фахівців ОГС, проєкти з посилення інституційної спроможності організацій. У межах компоненту передбачена серія інформаційних заходів та розробка трьох онлайн-курсів на Освітній онлайн-платформі «Зрозуміло!». Акселераційна програма передбачає надання фінансування та менторської підтримки для реалізації civic tech інструментів – цифрових рішень, що покращать взаємодію всередині спільнот і влади з громадянами, необхідних у реаліях воєнного часу. Програма грантової підтримки громадських ініціатив передбачає конкурси грантової підтримки для проєктів, що їх реалізують ГО та гранти для інституційної підтримки («Фенікс»: Сильна Україна під час війни, 2024).

У межах грантового компоненту для ГО реалізується конкурс проєктів цифрових інструментів «Act to Support»! Завдяки якому, вже 50 ГО, із 173, отримали фінансування для розробки інструментів «civic tech», спрямованих на підтримку ВПО, зокрема молоді, малого та мікробізнесу, громад, які приймають переселенців. Цей конкурс дозволяє ОГС реалізувати власні ідеї та проєкти інноваційних рішень, які допоможуть долати виклики спричинені війною та допомогти ВПО.

Однією із наймасштабніших програм, яка стала швидкою відповіддю Фонду на кризу внутрішнього переселення в Україні після повномасштабного вторгнення, є програма «Шелтер». Серед ключових напрямків якої можна виділити: облаштування прихистків – опікування центрами тимчасового

перебування для ВПО та створенням у них комфортних житлових умов; психологічна допомога – надання грантів ГО для надання професійної психологічної підтримки ВПО; розподілення продуктових і непродовольчих товарів для ВПО; доставка гуманітарної допомоги для ВПО шляхом забезпечення транспортування та розподілення вантажів у межах країни. За рік впровадження програми надано допомогу майже 75 000 українців, облаштовано 65 прихистків у 14 областях України, доставлено та роздано 275 тонн гуманітарної допомоги («Шелтер»... , 2023).

У травні 2024 року Фонд розпочав нову програму гуманітарного спрямування «Разом заради підтримки». Її реалізація в основному спрямована на: розповсюдження наборів допомоги вразливим категоріям ВПО, репатріантам та іншим постраждалим від війни людям Харківщини та Херсонщини (надання гігієнічних наборів, сільськогосподарського інвентарю, наборів непродовольчих товарів та будівельних інструментів); облаштування укриттів у навчальних закладах Чернігівщини, де безпекова ситуація дозволяє проводити освітній процес у режимі офлайн; зміцнення спроможностей партнерських ОГС для підвищення якості гуманітарної допомоги, яку вони надають ВПО. В межах цього компоненту кожна з ОГС має можливість отримати до 40 годин наставництва у таких сферах, як юридичний супровід, комунікації, бухгалтерський облік та оподаткування, управління проєктами, підзвітність перед постраждалим населенням, запобігання вигоранню тощо (Разом заради підтримки, 2024).

Наступною програмою, яку реалізує ФСС у співпраці з Фондом Innovabridge, є програма «Електронне урядування задля підзвітності влади та участі громади». Вона спрямована на розвиток електронних послуг й електронної демократії на національному і регіональному рівнях. У межах її реалізації є декілька яскравих ініціатив соціальної підтримки ВПО, які можна взяти за приклад, а саме: платформа Дія.Цифрова освіта, чат-бот для ВПО, центр активності громадян, коворкінг-зона для ВПО.

Платформа Дія.Цифрова освіта підвищує цифрові навички українців, в тому числі ВПО.

Чат-бот для ВПО спрямований на надання консультативної допомоги ВПО, мешканцям тимчасово окупованих територій і ліній розмежування з питань пенсійних і соціальних виплат, житлових програм, пільг і знижок, гуманітарної допомоги, трудових і сімейних відносин, підприємництва, реєстрації місця проживання, отримання й відновлення особистих документів, доступу до освітніх послуг, алгоритму виїзду за кордон, мобілізації, дій у надзвичайних ситуаціях. Він містить і корисні інструкції та інфографіки, контакти державних установ та організацій, зразки процесуальних та інших документів (Програма EGAP, 2024).

Центр активності громадян – це відкритий простір, де мешканці громади обмінюються думками та самостійно організовують безкоштовні заходи: від громадських слухань до навчальних воркшопів. Метою проєкту є об'єднати активних мешканців, молодь, волонтерів та ВПО, які прагнуть до змін на рівні з місцевою владою. В межах центру функціонує Жіночий клуб «Крила», який надає допомогає ВПО адаптуватися в громаду; проводить зустрічі з сільським головою у форматі «влада і громада» для визначення проблем ВПО; сприяє інтеграції ВПО

в культурне життя громади; займається культурним просвітництвом населення та волонтерством (Активні програми, 2024).

Із метою забезпечення хороших умов роботи для ВПО у Дніпрі створено коворкінг-зону. Це – мультифункціональний простір, де також можна: проводити семінари, лекції, майстер-класи, заняття (психологів, реабілітологів, фінансистів та юристів); відвідувати лабораторію з навчання та реалізації бізнес-ідей; мовні курси, консультативно-діагностичний центр; навчатись цифрової грамотності, користуватися соціальними мережами, інструментами е-демократії; відвідувати школу для початківців (заняття з розвитку та соціалізації дітей із сімей ВПО до шести років); здобути перекваліфікацію, нову професію та отримати додатковий дохід; послухати психологічні семінари та тренінги (Активні програми, 2024).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проектна діяльність ГО відіграє ключову роль у забезпеченні соціальної підтримки та захисту прав ВПО, сприяючи їхньому інтегруванню в нове оточення, надаючи психологічну та матеріальну допомогу. ГО також можуть впливати на розробку політики у сфері ВПО, вносячи пропозиції й рекомендації щодо поліпшення умов їхнього життя та захисту їхніх прав.

Аналізуючи досвід проектної діяльності Фонду Східна Європа, ми визначили що основними напрямками їхньої діяльності в межах реалізації програм/проектів є: створення комфортних житлових умов в центрах тимчасового перебування для ВПО; надання соціальної, психологічної, юридичної, підтримки та гуманітарної допомоги ВПО; сприяння в соціальній адаптації та інтеграції ВПО до нових умов життя; розвиток та посилення фінансової, інформаційної та організаційної спроможності ОГС щодо соціальної підтримки ВПО; підтримка представників ОГС та ЗМІ під час релокації; розроблення онлайн-курсів та тренінгових програм для ВПО, приймаючих громад, переміщених активістів, ОГС, органів влади; менторський супровід у різних сферах; розвиток електронних послуг та електронної демократії на національному та регіональному рівнях для покращення якості життя українців.

Перспективними можуть бути дослідження з участю ВПО, спрямовані на розробку та впровадження нових програм/проектів соціальної підтримки даної групи отримувачів соціальних послуг.

ЛІТЕРАТУРА

Активні програми | Фонд Східна Європа. (б. д.). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/aktyvni-programy/>

Гуманітарний штаб і психологічна підтримка: як активісти з Краматорська допомагають переселенцям. (б. д.). Спецпроекти Gazeta.ua. <https://projects.gazeta.ua/klub-rybalok-1147624>

Дуля, А., & Лютий, В. (2023). Досвід представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб недержавними організаціями. *Humanitas*. (3). 15–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.3.3>

Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні : опитування загального населення. (2024). Київ : Представництво міжнародної організації з міграції в Україні.

Лях, В. (2024). Підходи до класифікації соціальних проектів громадських організацій. *Humanitas*. (2). 72–79. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.2.11>

Недря, К. М., Трубавіна, І. М., & Чередниченко, О. Ю. (2022). Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами в Україні. У *Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі* (с. 40–43). Національний університет «Запорізька політехніка».

Програма «Стійкість» | Фонд Східна Європа. (б. д.). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/program/programa-stijkist/>

Програма EGAP. (б. д.). Program EGAP. <https://egap.in.ua/>

Підтримаємо громади, що прагнуть покращити роботу з ВПО | Фонд Східна Європа. (2022). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/pidtrymayemo-gromady-shho-pragnut-pokrashhyty-robotu-z-vpo/>

Порадник з інтеграції ВПО для громад | Фонд Східна Європа. (2023.). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/report/poradnyk-z-integratsiyi-vpo-dlya-gromad/>

Разом заради підтримки | Фонд Східна Європа. (2024). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/program/razom-zarady-pidtrymky/>

Фонд Східна Європа. (б. д.). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/6305-2/>

«Фенікс»: Сильна Україна під час війни | Фонд Східна Європа. (б. д.). East Europe Foundation. <https://eef.org.ua/program/feniks-sylna-ukrayina-pid-chas-vijny/>

Хренова-Шимкіна, Р. М. (2020). Проектна діяльність органів публічної влади як об'єкт наукового дослідження. *Комунальне господарство міст.* 155. 48–57. DOI: 10.33042/2522-1809-2020-2-155-48-57

«Шелтер» для кожного: як ми допомагали українцям. (2023.). Київ : Фонд Східна Європа.

**PROJECT ACTIVITIES OF THE INTERNATIONAL
CHARITABLE ORGANIZATION «EAST EUROPE FOUNDATION»
FOR SOCIAL SUPPORT OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS**

Viktor LIAKH, president of East Europe Foundation, Kyiv, Ukraine;
vliakh@eef.org.ua

Alina DULIA, doctor of Philosophy, specialty 231 Social work, Senior Lecturer of Social pedagogy and social work department of Faculty of Psychology, Social Work and Special Education Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine;
a.dulia@kubg.edu.ua

***Abstract.** The project activities of public organizations in Ukraine play an important role in providing social support to internally displaced persons. It not only develops a strong civil society, but also solves a number of social problems of this group of recipients of social services. Public organizations within the scope of project activities contribute to maintaining the psychological state of internally displaced persons and their adaptation to new conditions; help in defending their rights, solving legal issues and getting access to legal aid; contribute to public awareness of the problems faced by internally displaced persons and support the resolution of these issues at the level of society as a whole.*

In the article, based on the experience of the Eastern Europe Foundation, the authors single out the largest programs/projects for social support of internally displaced persons. The content of the project activity was determined and its main directions regarding the social support of internally displaced persons were revealed, namely: creation of comfortable living conditions in temporary stay centers for internally displaced persons; provision of social, psychological, legal, support and humanitarian assistance; assistance in social adaptation and integration of internally displaced persons to new living conditions; development and strengthening of financial, informational and organizational capacity of civil society organizations regarding social support of internally displaced persons; support of representatives of civil society organizations and mass media during relocation; development of online courses and training programs for internally displaced persons, host communities, displaced activists, civil society organizations, authorities; mentoring support in various fields; development of electronic services and electronic democracy at the national and regional levels to improve the quality of life of Ukrainians.

Key words: internally displaced persons, project activity, program, project, public organizations, civil society organizations, social support.

Reference

Active programs | Eastern Europe Foundation. *East Europe Foundation*. Retrieved from <https://eef.org.ua/aktyvni-programy/> [in Ukrainian].

Humanitarian headquarters and psychological support: how activists from Kramatorsk help displaced people. *Special projects Gazeta.ua*. Retrieved from <https://projects.gazeta.ua/klub-rybalok-1147624> [in Ukrainian].

Dulia, A., & Liutyi, V., (2023). Experience of representation of the interests of internally displaced persons by non-governmental organizations. *Vvichlyvist. Humanitas*, 3, 15–22. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.3.3> [in Ukrainian].

Report on internal displacement in Ukraine: general population survey. (2024). Kyiv: International Organization for Migration Office in Ukraine. [in Ukrainian].

Liakh, V. (2024). Approaches to Classification of Social Projects of Public Organizations. *Vvichlyvist. Humanitas*, 2, 72–79. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.2.11> [in Ukrainian].

Nedrya, K. M., Trubavina, I. M., & Cherednychenko, O. Yu (2022). Social work with internally displaced persons in Ukraine. In *Society and personality in modern communication discourse* (pp. 40–43). National University "Zaporizhzhia Polytechnic". [in Ukrainian].

Program «Sustainability» | Eastern Europe Foundation. *East Europe Foundation*. Retrieved from <https://eef.org.ua/program/programa-stijkist/> [in Ukrainian].

Program EGAP. Retrieved from <https://egap.in.ua/> [in Ukrainian].

We will support communities seeking to improve work with IDPs. *East Europe Foundation*. Retrieved from <https://eef.org.ua/pidtrymayemo-gromady-shho-pragnut-pokrashhyty-robotu-z-vpo/> [in Ukrainian].

Advisor on the integration of IDPs for communities. *East Europe Foundation*. Retrieved from <https://eef.org.ua/report/poradnyk-z-integratsiyi-vpo-dlya-gromad/> [in Ukrainian].

Together for support. *East Europe Foundation*. Retrieved from <https://eef.org.ua/program/razom-zarady-pidtrymky/> [in Ukrainian].

East Europe Foundation. Retrieved from <https://eef.org.ua/6305-2/> [in Ukrainian].

«Phoenix»: Strong Ukraine during the war. *East Europe Foundation*. Retrieved from <https://eef.org.ua/program/feniks-sylna-ukrayina-pid-chas-vijny/> [in Ukrainian].

Khrenova-Shymkina, R. (2020). Project activities of public authorities as objects of scientific research. *Municipal services of cities*. 155, 48–57. DOI: 10.33042/2522-1809-2020-2-155-48-57 [in Ukrainian].

“Shelter” for everyone: how we helped Ukrainians. (2023.). Kyiv: Eastern Europe Foundation. [in Ukrainian].

Article history:

Received: August 02, 2024;

1st Revision: August 21, 2024;

Accepted: September 30, 2024.